

Zbytinský svatý Vít

Píše se rok 1263 a do Zlaté Koruny přicházejí cisterciáci, aby zde založili klášter. Jen těžko prostupný a dosud neosídlený pohraniční hvozď začíná ožívat. Vzniká hned několik osad, mezi nimi Zbytiny. Roku 1388 můžeme číst zápis o zbytinském faráři Ondřejovi, jenž je rovněž nejstarší dosud nalezenou zmínkou o obci. V roce 1395 je zde poprvé doložena existence poustevny a o pět let později je zmiňován poustevník Jakub.

Obec samotná tedy vznikla někdy v první polovině 14. století na místě, kterým již v 11. století procházela kupecká tzv. Zlatá stezka. Nedlouho poté, zřejmě v druhé polovině

14. století, byl vystavěn i kostel. O tom, komu byl vlastně zasvěcen, se dozvídáme až ze zprávy pocházející z roku 1513. Zpráva prozrazuje, že prachatická měšťanka Anna Rautlebová odkázala dvě

kopy grošů míšeňských „*k svatě Kateřině do Zbytin*“. Klášter i pod něj spadající obce utrpěly mnoho škod jak za husitských válek, tak v době pobělohorské. V druhém případě byl totiž už v roce 1620 kostel zpusťšen a následkem toho opuštěna i fara. Zbytiny přestávají být farností a stávají se přířařenou obcí Volar. Až roku 1702 sem přichází kaplan a o čtyřiaosmdesát let později lokalista. Na faráře si musela obec počkat ještě více než století a stalo se tak až roku 1891.

Roku 1734 byl kostel poněkud opraven, ale při velkém požáru o pouhé čtyři roky později vyhořel, stejně jako dalších šestačtyřicet domů. Po požáru byl přestavěn a tentokrát zasvěcen sv. Vítu. Jeho gotickou podobu dnes připomíná presbytář, sakristie, portál lodi či gotická, štítiky zdobená křtitelnice. V roce 1751 daroval kníže Josef Adam Schwarzenberg z Českokrumlovské zámekké kaple hlavní oltář se sochami sv. Jana Evangelisty a sv. Víta. Obraz sv. Víta byl do oltáře doplněn o rok později. Díky bohatě zdobeným bočním oltářům sv. Kateřiny a sv. Barbory a dvoupatrovému kůru s barokními varhanami působí svatovítský kostel monumentálně, stejně jako ve stylu dvorce vystavěná fara.

Farnost však nejsou pouze budovy, ale zejména lidé. Mezi roky 1862 a 1946 lze v archivech nalézt pětici jmen farářů, z nichž nejvýznamnější postavou byl zřejmě Msgre. Ferdinand Kadláček. Rodák z Moravských Střílek, (nar. 27. října 1856), přijal kněžské svěcení 19. července 1885. Po kaplanském místě v Kašperských Horách působil v Záblatí a v září roku 1893 se stal farářem ve Zbytinách. Dosáhl nejenom církevních titulů, ale i úcty věřících, které provedl nepokojnými válečnými lety, protikatolickými náladami nové republiky i obdobím sociálních nejistot a bídy konce dvacátých let. Ferdinand Kadláček farnost předal svému

nástupci, volarskému kaplanovi Eduardu Pechtlovi v dubnu 1928 a zemřel 7. ledna 1937. Další kněžskou osobností doby předválečné byl jistě spálenecký rodák Josef Mathe, který se dožil českoněmeckého smíření po roce 1989, obnovy poutního kostela sv. Magdalény a pravidelných setkání rodáků ve zbytinském kostele. Prvním poválečným knězem farnosti se stal František Procházka. Na něho a jeho nástupce čekala těžká léta komunistického útlaku. Posledním duchovním správcem doby totalitní byl František Honza, který se od svého nástupu roku 1971 usilovně snažil o obnovu a zachování církevních staveb svých farností, včetně zbytinského kostela, který byl v havarijním stavu. Jemu patří velký dík a uznání za dílo, které během svého šestatřicetiletého působení na Šumavě vykonal.

Neodmyslitelnou součástí zbytinské farnosti je poutní kostel Sv. Magdalény. Zde se dříve nacházela sklářská huť a malá kaplička. Stávající podobu dostal kostelík v letech 1752 až 1754. Za dob totality značně utrpěl, v roce 1989 se nacházel téměř v rozvalinách. Veškeré vybavení bylo rozkradeno či spáleno. Zloději hledali ukryté zlato a podlaha kostela připomínala sejpy u šumavských potoků. Z původní stavby zůstaly v podstatě obvodní zdi a vše ostatní včetně vybavení je nové. Přestože se Zbytiny mohou pochlubit jedním z nejstarších kostelů na Šumavě a spolu se Sv. Magdalénou by mohly tvořit duchovní centrum regionu, realita je jiná. Z tisíců farníků dob předválečných zbyla hrstka, čemuž před rokem odpovídal stav kostela a nulový zájem obce o jeho opravu i to, že jen tak tak unikl stržení. Vlastního faráře Zbytiny dnes samozřejmě nemají a stejně jako v minulosti jsou spravovány z Volar. Bohoslužby se zde konají každou neděli v 11 hodin dopoledne.

■ Jaroslav Pulkrábek
Horní Vltavice

